

tását, amelynek kapcsán végigjárta Nógrád megyét.

1979 áprilisában erdőtervezői munkakörbe került. Itt részben erdőgazdálkodási, részben vadászati üzemtervek készítésével foglalkozott. Ebben az időszakban több évig egy szobában dolgoztunk. Emlékszem, hogy az Erdőrendezőség által évente megrendezett sportnapok sakkversenyét rendre megnyerte és ezzel neve a szolgálatnál igen ismertté vált. Időközben egészségügyi problémái fokozódtak, így 1988. augusztus 1-jével korongedménnel nyugdíjba ment.

Búcsúznunk tőled, az Állami Erdészeti Szolgálat dolgozó, egykori munkatársaid, mi erdészek. Sándor bátyám, üdv az erdészeknek, Isten veled!

Raszler József

Hibbey Albert okl. erdőmérnök a Kaán Károly-díj birtokosa, az OEE Tiszteletbeli Tagja 1917-2004

A temetési szertartás az evangélikus vallás, a búcsúztatás a selmec-soproni akadémiai hagyományok szerint 2004 Nagypénteken a Visegrádi Fűvészkertben volt. A megjelent gyászolók egybegyűlte után fenyőgallyakkal feldíszített vadászfogat hozta a nemzetiszínnű zászlóval letakart koporsót a ravatalhoz három tiszteletes, négy erdész és az elhunyt két unokája kíséretében. A ravatalnál az OEE zászlaja és a magyar zászló tisztelettel az elhunytnak. A menet alatt kürtösök fújták a gyász zenéjét. Az egyházi szertartás után az erdészek nevében Bánó László búcsúzott:

Kedves Berci Bácsi!

Negyvenéves ismeretségünk és barátságunk alatt most fog először előfordulni, hogy a Neked szánt mondandóm befejeztével nem javítod ki stilisztikai hibáimat és tárgyi tévedéseimet. Hajdan mit nem adtam volna azért, hogy ez egyszer megtörténjen. Most viszont nem érzek mást, csak a szomorúságot.

Mindig szerettel fogadtam járni. Most is fogadtam érkezéted. Csendesesen, némán, békében és méltósággal. Te is, mi is búcsúzni jöt-

tünk ide, az Apátkúti Fűvészkertbe. Búcsúnk után hamvait a Bükk-fennsíkra kerülnek az Ölyves völgyfő Tamás laposára, ahol nyughelyedet százéves bükkök, fenyők őrzik és vadvirágok díszítik.

1986-ban egy 16 éves gimnazista lány – Gabi – országos második helyezést ért el egy pályázaton. A pályázat címe „Erdészek, vadászok élete” volt. Dolgozatát Rólad írta, a máramarosi szolgálati éveidről. Rövid idézet a dolgozatról:

„Hibbey Albert.

Az erdész, vadász emlékekkel dúsan berendezett szobájában szálfá-egyeses derékkal ül karosszékében. 69 éves. Arcáról sugárzik a keménység, a fegyelem. Kicsit félek is tőle. Előttem jegyzetfüzet, előtte bekapcsolt magnetofon. Elkezd beszélni... Lassan, meg-megakadva.

Egy ismeretlen világ tárulkozik ki előttem. A magnetofonban hosszan forognak a szalagok. Kazetták váltják egymást hétfélegyen, néha hétköznap délutánokon is. És egyszer csak a végére érünk. Vége a történetnek. Nekem már csak le kell írnom a halottakat. De vajon le lehet-e írni? A hangulatot, az érzéseket. A temérdek történetet, élményt.”

Nem lehet leírni. Az erdészportrékat ismertető Gyökerek és lombok című könyvsorozat III. kötetében 96 oldalt tesz ki az életrajzod. Akik ismertek Téged, és olvassák ezt a könyvet, számtalan helyen úgy érzik, milyen jó lett volna a történeteidet még részletesebben leírni.

Ha nem sérül meg a bal kezed, katona lettél volna. A tisztí pályá így elérhetetlenné vált, erdőmérnök-hallgatónak iratkozol Sopronba.

Nem lehet leírni és elmondani a csodálatos soproni diákeveket. Pápai Gábor egyetlen mondatát is elég idéznem a Gyökerek és lombok című erdészportrék sorozat III. kötetéből: „Ragyogó, tartalmas, emlékekben gazdag hat évet hagytál magad mögött Sopronban”. Az Ifjúsági Kör elnökévé választottak. Hatalmas rang és hatalmas kötelezettség! Elnökséged idején épül fel az Egyetem menzája. Személyesen a kultuszminiszterhez írsz kérelmező levelet, kérve az építkezés erkölcsi és anyagi támogatását. A válasz sem az Egyetemhez érkezik, hanem az Ifjúsági Kör elnökéhez, azaz Hozzád. Az építkezést a kultuszminiszter 5000 pengővel támogatja. Soproni bányász-erdész-kohász szakestélyen vesz részt gróf Csáky István, a Magyar Királyság külügyminisztere. Arra vágyakozik, hogy megkereszteljék a selmec-soproni diákhagyományok szerint. A III. éves erdőmérnök-hallgatót, Hibbey Albertet választja keresztapjává. Illő tisztelettel öntöd az excellenciás úr hajára a sört, és kened be homlokát korommal.

Sopron után Máramarosban kezdted az erdészeti szolgálatot. Nemcsak Te beszéltél mámorító szeretettel első szolgálati helyedről, Máramarosról, hanem korosztályod, barátaid, az erdészársadalom színe-javához tartozó férfiak sokasága is. Máramaros: A medvék, hiúzok, farkasok és fajok birodalma. A végtelen erdő, a végtelen csend birodalma. Brusztura, Felső-Szinevér, Dombó, Bustyaháza. A hatalom közelébe. A világ

sorsát nagyhatalmak határozzák meg. Világháború. A végén ismét leszakítják rólad Kárpátalját, de Nalad Máramaros nem vész ködbe, szíved, lelked egy része örökre ott marad.

A világegés után a Bükkbe kerültél. Nem mesélhetek az egyszerű jó szándékú, nehéz sorsú bükki erdei munkásokról – a Czakkokról, Főnagykőről, Szeretekről, Tózsákról, Tózsérekről, Borosokról, az öreg Serbánról és a többiekről –, akik közül többen még az életüket is kockáztatták volna érted. Évtizedek után is fejből mondtad sok száz munkásod személyi adatait. Számtalan módon bizonyítottad emberségedet.

1948, vagy 1949 telén történt. Kovács Lajosnak, a csurgói kerület erdészének feleségére, Teréz áldott állapotban, kilencedik hónapban volt. Sívó kemény a tél. A fennsík teljesen el van zárva a külvilágtól. Méter feletti a hőérzet vastagsága. A csurgói erdészház telefonvezetékét elszakította a viharos szél. A fennsíkről siléncen lejövő gyakorolások hozták a hírt, Teréz vajúdik, veszélyeztetett terhes. Ha nem kap orvosi ellátást, elpusztul mind az anya, mind a gyermek.

Azonnal intézkedsz. Manóver mértékű az akció. Hintó száguld Szilvásról Belpátfalvára az orvosért. Mire megérkezik Szilvára, a szilvási bábaasszony már mindent összecsomagolt. Mire az erdőgazdasági vasútüzem állomásához érnek, már felfűtve dohog az egyik szerelvény mozdonya. A vagonokban már ott vannak a lapátos emberek. Szükség is lesz rájuk. Irány az alsó sikló-állomás. A vasútvonal több pontján megáll a szerelvény, el kell hányni a havat. Közben futárok indulnak sítálpón Répáshutára, Nagyvisnyóra, Ómassára. Segélykérésükre minden ökrösgazda befog. Mennek az ökrökkel Csipkésűtra. A vonat-szerelvény az alsó sikló-állomáshoz érkezik. Csak gyalog lehet a felső sikló-állomáshoz felmenni. Gyalogosan is csak akkor, ha elhánnyák a rengeteg havat. Telefon Csipkésűtra: A hintóba azonnal fogják be a lovakat, és amint járható az út, azonnal induljon a hintó a felső sikló-állomáshoz. Mire felér az orvos és a bábaasszony, már az ökrök a mögöttük kötött rönkökkel járhatóvá törték a havat, és a csipkésűti hintó a felső sikló-állomásnál áll. Kihajítják a ménest is. 30 ló tőri a havat az ökrökkel együtt. Verítékben úszva haladnak a csurgói erdészház felé.

Eközben a házaspár már feladott minden reményt. Az asszony sorsába belenyugodva némán fekszik.

A férfi hallotta meg először a csipkésűti ménék nyakára kötött csengők hangját. Terikém! Ne búsulj! Hallod a csengettyűket? Jönnek!

Kovács Ilonka egészségesen megszületett, édesanyja túl lett az életveszélyen.

Lakos György novellát írt a történetekről Csengettyűszó címmel. Déry Tibor már kisregényt írt minderről. A regényben Kovács Ilonkából Simon Menyhért lett, belőled kedves Berci Bátyám meg a falu párttitkára. A kisregényt meg is filmesítették.

A Bükkben is közelébe a hatalom, megint zátonyra futtatják az életed. Az ÁVO-val mérközöl. Egyenlőtlen a küzdelem. Nem tudnak ellened felhozni semmit, mégis megint menned kell. Most a Bükkben – Szil-

vásvárad, Nagyvisnyó, Mályinka, Ómassa, Répáshuta, Cserépfalu, Bükkzsérc és a többi környező falu erdeiben és lakosai szívében – hagyod örökre a szíved, lelked egy másik részét...

Az élet a Pilisbe vezényel. Csak idő kérdése, és ismét megjelenik a leszámoló hatalom. 1956. Az erdőgazdaságnál Téged választanak munkástanács-elnöknek. Az igazgató lemond. Te javasolod az üzemi értekezleten, hogy senki se fogadja el az igazgatói lemondást. „Mostanáig ő vigyázott ránk, mostantól a mi kötelességünk vigyázni órá.” Néhány hónap múlva az Országos Erdészeti Főigazgatóságtól mégis megkapod a felmondásod országos hatáskörrel, azaz, mint erdész, nem vállalhatsz állást sehol a Magyar Államerdészetnél.

Rövid múzeumi építésvezetői munkálkodás után az Országos Vízügyi Hivatalhoz kerülsz. Az ártéri erdők gazdája leszel. 800 fő gát- és csatornaőr számára írsz tankönyvet az ártéri erdőgazdálkodásról. Megkapod az Aranyjelvényes Újító kitüntetést. Itt éred el a nyugdíjkorhatárt.

Nyugállományba vonulsz. Mint nyugdíjas, sok mindent csinálsz. Igazából, mint mindig, most is csak két kérdés érdekel: A Haza és a szakma sorsa.

Az élet nagy kitüntetéseit sohasem a király, sohasem az államfő adja, hanem mindig a közember. Akit az Országos Erdészeti Egyesület 120 fős Választmánya titkos szavazással magas szintű elismerésben részesít a kimagasló szakmai értékeket teremtő munkájáért, azaz a Kaán Károly-díjjal tünteti ki, mint Téged, akit ugyanezen Választmány szintén titkos szavazással az Országos Erdészeti Egyesület Tiszteletbeli Tagjává választ, mint Téged, annak méltatására felesleges minden további szó.

Ennyit az életről, a táviratnak vége.

Kedves Berci Bátyánk!

Nehéz életet éltél. Lehet, hogy így utólag nézve máshogy kellett volna élni? Kényszerítő erőt érzek arra, hogy az utókor számára most néhány – még 1986-ban mondott – mondat erejéig Téged szólaltassalak meg:

„Arra a kérdésre, hogy ha újrakezdéném, mit tennék: Gondolkodás nélkül azt felelném, hogy megint az erdész pályát választanám. Fölfelé és kifelé barcolnék keményen. A beosztott munkatársaimat minden alkalommal szembe dicsérem és fenyegetem, de igyekeznék, mint eddig sikerült, soha el nem téveszteni, kinek, mikor jár elismerés és kinek, mikor elmaraszta-

lás. Inkább szenvednék újból, mintsem önmagamam, az elveimet, a becsületemet tagadnám meg. Újra a feleségemet venném el, mert egyetlen alkalommal, egyetlen szóval nem tett szemrebányást, nem panaszkodott a sok megpróbáltatáskor és sok néhez helyzetünkben.”

Hibbey Albert feje és gerince soha, senki előtt még nem hajolt meg. Léte során most először mély főhajtással és megtört derékkal áll a Mindenható előtt. Alázattal kéri, mint kérte élete során mindig is istenfélelemmel, izzó hazaszeretettel és izzó szakmaszeretettel:

Uram! Könyörülj nemzetünkön és hazánkon, segíts meg szakmánkat, és ha méltónak ítélsz rá, fogadj Magadhoz!

Berci bátyánk! Nyugodj békében!

A beszédet Kovács Vilmos: Verecke és Áprily Lajos: Szeret az erdő c. verse követte. Kertész József szavalt. Ezután Schmotzer András állt a ravatalhoz, és intonálta a „Fiúk! Ha majd remeg kezemben” c. selmeci dalt. Az erdészalakulat háromszoros sortüze után a jelenlevők elénekelték az Erdész- és Magyar Himnuszt. Hibbey Albertet utolsó útjára cigánybanda kísérte.

Bánó László

„Börzsöny a mi műhelyünk”

Az Ipoly Erdő Rt. az Országos Erdészeti Egyesület Helyi Csoportjával együttműködve ezen a címen rendezett konferenciát 2004. február 23-án a szobi művelődési házban. Az időjárás sajnos nem kedvezett a rendezvény szervezőinek, előadóinak és a résztvevőknek, mert a szünni nem akaró ónos eső és jegesedés már hajnaltól áramszünetet okozott Szobon és környékén. Emiatt nem volt fűtés a művelődési házban. Délelőtt visszatért az áram egy kis időre, ez ugyan nem volt elég a terem felfűtésére, de legalább az előadók a szemléltető anyagukat (diakép, írásvetítő fólia, számítógépes

demonstráció) be tudták mutatni.

A dermesztő hideg nem ártott a rendezvénynek, mert rendkívül értékes és érdekes előadásokat hallott és látott a mintegy száz főnyi közönség. Az előadások a Börzsönyben és környékén élő, dolgozó erdészeknek, erdőmérnököknek szólt, de mellettük meghívtást kaptak és jelen voltak a Duna-Ipoly Nemzeti Park Börzsönyi Tájegység vezetője és munkatársai, valamint a Börzsöny Múzeum Baráti Köre tagjai. A rendezvény védnöke Kiss László, az Ipoly Erdő Rt. vezérigazgatója volt, bevezetőt Haraszti Gyula, az Ipoly Erdő Rt. termelési és műszaki vezérigazgató-helyettese mondott.

Az első előadó dr. Vojnits András zoológus volt, akinek Börzsönykutatásai nagy múltra tekintenek vissza. Előadásának egyik hangsúlyos üzenete az volt, hogy a Börzsöny (különös tekintettel a Magas-Börzsönyre) tulajdonképpen az egyetlen olyan hazai hegység, amely ma még ember által érintetlennek tekinthető (leszámítva az erdészeti tevékenységet), ezért rendelkezik olyan hallatlanul gazdag állat-

és növényvilággal. Sajnos a hegyi kerékpárosok és motorkerékpárosok nincsenek tekintettel ezekre az értékekre, és egyelőre velük szemben tehetetlenek a hivatásos és civil természetvédelmi szervezetek is.

Dr. Karátson Dávid vulkanológiai előadása a hegység vulkáni fejlődéstörténetének vázlatát mutatta be gazdag képi, térképi illusztrációkat használva. Munkatársaival folytatott kutatásai eredményei alapján hosszabb időtartamra és több szakaszra teszik a Börzsöny vulkáni kialakulását, mint ahogyan azt a korábbi kutatások szerint leírták.

Dr. Dulai Alfréd a Börzsöny üledékes kőzeteiről és ősmaradványairól szóló előadását számítógépes illusztrációkkal tette még érzékletesebbé. Elmondta,

Domborzati illusztráció